

Żarki
(Woj. Śląskie)

**Synagoga
i kirkut
(cmentarz żydowski)**

W tych murach od 1870 r. do 1939 r. była synagoga
- miejsce zebrań religijnych i społecznych Żydów.
Po przebudowie w latach 1954 - 1957 obiekt stał się domem kultury.

Staraniem władz gminy i miłośników Żarek
w latach 2009 - 2011 został zrewaloryzowany i zmodernizowany
przy finansowym wsparciu Unii Europejskiej.

PAMIĘCI ŻYDÓW ŻARECKICH

Samorząd i Mieszkańcy

23 marca 2012 r.

These walls once housed a synagogue
- a place for religious and social gatherings
of the Jews of Żarki during the period 1870 - 1939.
It became the community center after the reconstruction in the years 1954 - 1957.

Thanks to Municipality of Żarki and the Friends of Żarki
and with financial support from the European Union,
the building was restored and renovated in the years 2009 - 2011.

In commemoration of the Jewish Community's presence
in Żarki over many generations.

The Żarki Town Council and Residents of Żarki

March 23 rd, 2012

Szlak Kultury Żydowskiej - Synagoga

The Jewish Culture Trail - the Synagogue

Synagoga-bóżnica to miejsce zgromadzeń, modłów, nauczania. Z lat 1790-1792 zachowały się informacje o dwóch synagogach żareckich, a ok. 1870 r. powstała trzecia, tzw. reformowana. Była najbardziej okazała, w unikatowym neoromańsko-mauretańskim stylu, który zatarła dopiero przebudowa w latach 1954-1957 po zniszczeniach hitlerowskich. Obok, od południa, stała mniejsza, ale starsza synagoga klasycystyczna, zrujnowana podczas wojny i okupacji. Podobny los spotkał rybną rzeźnię, Łaźnię (mykwe) i budynek pomocniczo-edukacyjny (Cheder?), które znajdowały się na zagłeczcu.

Obecny obiekt, do rozbudowania o 1/3 długości dawną synagogę. We wnętrzu zachował się pierwotny układ: sala główna, gdzie we wschodniej ścianie, w małej przybudówce było miejsce na Torę (aron ha-kodesz), bima pośrodku. Do czasów rozpoczęcia w 2009 r. modernizacji istniał jeszcze balkon od zachodu, ślad po wcześniejszym babińcu. Zgodnie z przepisami religijnymi modlono się oddzielnie - mężczyźni na parterze, a kobiety na galerii. Remont z lat 2009-2011, finansowany ze środków Unii Europejskiej oraz Gminy Żarki, uratował budynek przed degradacją. W części historycznej, zachodniej, odtworzono elewację zgodnie z przedwojennym wzorem. Wymieniono dach, część ścian nośnych, instalacje, okna, drzwi. Stworzono salę poświęconą pamięci Żareckich Żydów. Zagospodarowano teren wokół budynku. Dawna synagoga od lat 50. XX w. służy jako dom kultury.

Dziś już nie słychać tu śpiewnych modłów Żydów, nikt nie zapala szabasowych świec...

Widok na małą-bóżnicę synagogi (laty 30. XIX w.)
A view of the smaller but the right and larger overall synagogues. The 30's of the nineteenth century.

Widok na małą-bóżnicę synagogi (laty 30. XIX w.)
A view of the smaller but the right and larger overall synagogues. The 30's of the nineteenth century.

Widok na małą-bóżnicę synagogi od strony wschodniej z bima. Dedykacja pomnikowa, w której widoczny jest symbol Dawida. W tle widoczny jest budynek synagogi (laty 30. XIX w.).
A view of the smaller and larger synagogues, along with the additional building with a symbol of David as well as a photograph of the main synagogue building. 30's, 19th c. - for Jan Buzak

Widok na małą-bóżnicę synagogi od strony wschodniej z bima. Dedykacja pomnikowa, w której widoczny jest symbol Dawida. W tle widoczny jest budynek synagogi (laty 30. XIX w.).
A view of the smaller and larger synagogues, along with the additional building with a symbol of David as well as a photograph of the main synagogue building. 30's, 19th c. - for Jan Buzak

Widok na małą-bóżnicę synagogi od strony wschodniej z bima. Dedykacja pomnikowa, w której widoczny jest symbol Dawida. W tle widoczny jest budynek synagogi (laty 30. XIX w.).
A view of the smaller and larger synagogues, along with the additional building with a symbol of David as well as a photograph of the main synagogue building. 30's, 19th c. - for Jan Buzak

Widok na małą-bóżnicę synagogi od strony wschodniej z bima. Dedykacja pomnikowa, w której widoczny jest symbol Dawida. W tle widoczny jest budynek synagogi (laty 30. XIX w.).
A view of the smaller and larger synagogues, along with the additional building with a symbol of David as well as a photograph of the main synagogue building. 30's, 19th c. - for Jan Buzak

Synagoga is a place of assembly, prayers and teaching. There exists information about two Żarki synagogues from 1790-1792, a third one, so called reformed one, was established around 1870. It was the most magnificent one in its unique Neo-Renaissance - Moorish style, a style which was only altered in the after-war repairs in the years of 1954-1957. Next to it, from the south, there was a smaller and older neo-classical synagogue, devastated during the war and the Nazi military control. A smaller bima met the ritual of synagogue, the bath (Mikwe) and an auxiliary building for education and other purposes (Cheder) which had been located at the back of the smaller synagogue. The current building is the old synagogue reformed by one third, of its original length, inside the original layout has been preserved the main hall, where in the western wall, in a small bima in front there was a place of Torah (aron ha-kodesz) and bima in the middle. Until 2009 when the refurbishment had begun there was a balcony from the west - a trace of the prior area for women in accordance with the religious laws: men and women prayed separately - even the ground floor and women in the gallery. Restoration between 2009-2011, financed by the European Union and the Town Hall of Żarki, has saved the building from decay. In the historical western part the facades were restored in accordance with the pre-war model. The roof, a part of the load-bearing walls, windows and doors were replaced. A hall was created in the memory of the Żarki Jews. The area around the building has been redesigned. The former synagogue has served as a cultural center since the 50's of the twentieth century. Today the melodious prayers of Jews cannot be heard here anymore, no one lights the Sabbath candles...

Tekst przygotował: Katarzyna Katarzyna-Pluta, Muzeum Żywej Tradycji

Warto wiedzieć:
- Skierując się autoprzełazem, który się bezpłatnie wypożycza w punkcie informacyjnym w Żarkach lub skorzystać bezpośrednio na smartfonie z mobilną wersją portalu slaskie.pl
- Pobieraj „Opisniki i Nawigatory” stworzone przez Fundację Biuro Geoinformacji z Bydgoski. Wejdź na stronę www.biurogeoinformacji.pl wybierz Pielęgniarki Żarki, lub szukaj smartfonem QR code. Możesz wysłać komentarz online lub podać je na komputer, tablet, przenośny odzwierciedlacz itp., aby następnie wysłać na dowolne media ze słuchawkami na uszach.

Szlak Kultury Żydowskiej współfinansowany ze środków Samorządu Województwa Śląskiego oraz Gminy Żarki.

